

Változócsillagok

Név	Nk.	Észl.	Műszer	Név	Nk.	Észl.	Műszer
Ambrus Ádám	Amb	115	10x30	Maros Szabolcs	Msz	97	16x50 B
Aranyi Ludmilla	Alu*	2	10x40 B	Menali, Haldun <i>USA</i>	Men	542	20,3 SC
Asztalos Tibor	Azo	82	9x60 B	Mizser Attila	Mzs	428	12,5 SC
Balogh István	Bli	88	25 T	Mizser Csongor	Mcr*	11	8x56 B
Csőrgői Tibor <i>SK</i>	Csg	96	36 T	Molnár M. Péter	Mpt	613	17 T
Csukás Mátyás <i>RO</i>	Ckm	192	9 L	Nagy Zoltán Antal	Nyz	7	25 T
Dömény Gábor	Dom	3	11x80 B	Pápics Péter	Psp	40	10x50 B
Erdei József	Erd	54	25 T	Papp Sándor	Pps	746	24 T
Fejes Attila <i>RO</i>	Fja	15	10x50 B	Papp Veronika	Ppv*	13	10x50 B
Fekete János	Fkj	48	20 T	Piriti János	Pir	292	12 L
Gecse András	Gea*	1	sz	Polozun Valéria	Pov*	1	10x50 B
Hadházi Csaba	Hdh	270	16 T	Poyner, Gary <i>GB</i>	Poy	2907	35 SC
Halmi Gábor	Hag	29	20x60 B	Rätz, Kerstin <i>D</i>	Rek	49	8x30 B
Hárs Nóra	Hnr*	3	12x50 B	Reiczigel Zsófia	Rei	113	20x60 B
Hidvégi István	Hvi	21	10 T	Reinhard, Peter <i>A</i>	Rep	62	8 L
Illés Elek	Ile	27	10x50 B	Rezsabek Nándor	Rez	6	10x50 B
Jakabfi Tamás	Jat	18	10x50 B	Ricza Róbert	Ric	130	20x60 B
Kaszt Ákos	Kas	6	10x50 B	Rózsahegyi Márton	Roz	8	25 T
Kereszty Zsolt	Kez	181	36 SC	Sárnecczky Krisztián	Sry	53	20x60 B
Keszthelyi Sándor	Ksz	94	20x80 B	Schmidt Attila	Sca	15	24,4 T
Keszthelyiné S. Márta	Srg	8	7x35 B	Somosvári Béla	Smb	9	10x50 B
Kiss László <i>AU</i>	Ksl	596	20 T	Sonka, Adrian <i>RO</i>	Son	550	12 T
Kósa-Kiss Attila <i>RO</i>	Kka	1281	8 L	Szabó Eszter	Ses*	1	10x50 B
Kovács Attila	Koi	139	20x60 B	Szauer Ágoston	Szu	41	10x50 B
Kovács István	Kvi	329	25 T	Székely Péter	Spe	258	20x80 B
Kovács Judit	Kju	2	10x60 B	Uhrin András	Uha	33	10x50 B
Kovács Sándor Ferenc	Ksf	910	20 T	Walter Heléna	Wah*	19	25 T
Kuli Zoltán	Klz	24	25 T				

A május-júliusi tavaszi-nyári időszakban 55 észlelő 11 678 megfigyelést küldött be. Az észlelőlista népessége már a szokásos nyári időszakokat idézi, a darabszámon azonban még lehetne javítani, habár a szeszélyes időjárás mellett csoda, hogy ennyi adat beérkezett. Az időjárás július közepére megjavult, a 8 új észlelő többsége is ennek az időszaknak köszönhető (ágasvári ifjúsági tábor). A három hónap nem szolgált rendkívüli eseményekkel, ezért szöveges ismertetésünket az év első hét hónapjának „legjobb” mira fénygörbével színesítjük.

Jelentősen előreléptünk a Változócsillag Szakcsoport új katalógusának szerkesztésével. A kiadvány várhatóan ősszel jelenik meg, pontos időpontot azonban még nem tudunk előrejelezni...

Eruptív és katalizmikus változók

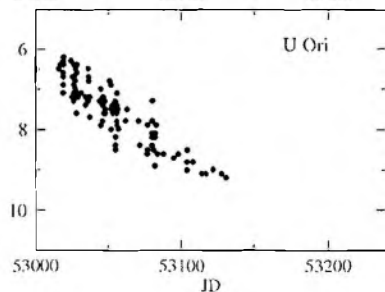
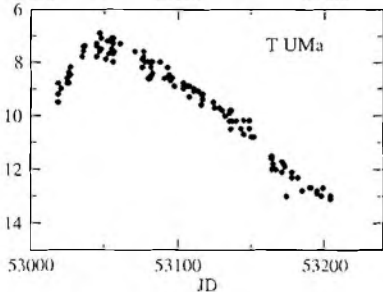
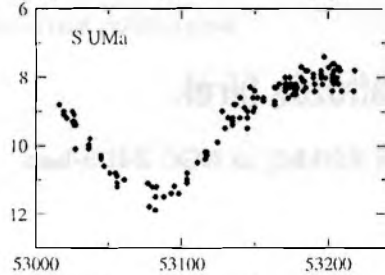
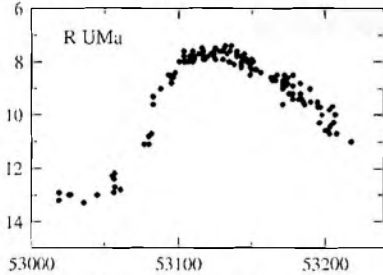
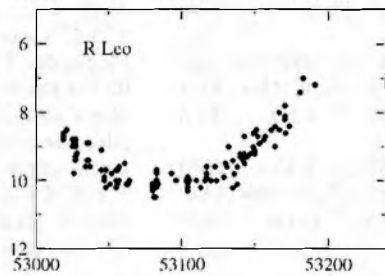
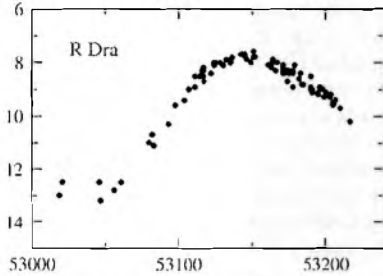
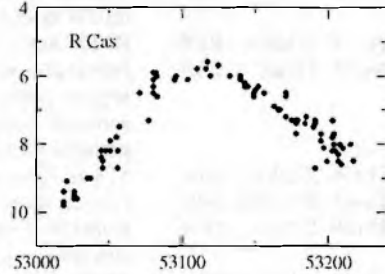
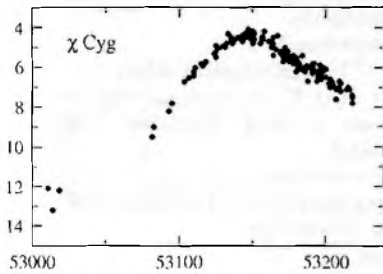
0231+55 DY Per	RCB	Minimumban, 15 ^m ,0 körül.
0718-25 VY CMa	<i>unique</i>	Több év gyengélkedés után újra fényesebb! Július végén 8 ^m ,0 közelébe fényesedik.
0803+62 SU UMA	UGSU	Két kitöréséről kaptunk adatokat: JD 142 12 ^m ,3, 156 12 ^m ,3.
0814+73 Z Cam	UGZ	Végig fényállandósulásban, 11 ^m ,7.
0942+52 ER UMA	UG	Szaporá kitörések: gyakorlatilag hetente egyszer kitört, folyamatos „ingázás” 15 ^m ,0 és 12 ^m ,5 között.
1041-59 η Car	SDOR	Enyhe ingadozás 4 ^m ,8-5 ^m ,1 között.
1224+02 3C 273	QSO	12 ^m ,7, nincs sok változás.
1344+08 CR Boo	UG	13 ^m ,5 és 15 ^m ,1 közötti nyughatatlan ugrálás.
1428-39 V854 Cen	RCB	Maximumban, 7 ^m ,3.
1459-71 S Aps	RCB	Maximumban, 10 ^m ,2.
1510+83 Z UMi	RCB	Maximumban, 11 ^m ,1.
1544+28a R CrB	RCB	5 ^m ,6 és 6 ^m ,2 között szórnak az észlelések.
1555+26 T CrB	NR	Kitörés helyett továbbra is minimumban, sőt, júliusban még egy kicsit tovább halványodott is.
1601+67 AG Dra	ZAND	Minimumban, 10 ^m ,0.
1640+25 AH Her	UGZ	Kitörések: JD 158 11 ^m ,5, 175 12 ^m ,3, 192 12 ^m ,3.
1744-06 RS Oph	NR	Ahelyett, hogy újra kitörne, inkább csak ingadozik 11 ^m ,1 és 11 ^m ,8 határokkal.
1813+49 AM Her	AM	„Halvány”, 15 ^m ,0.
1818-24 GU Sgr	RCB	Aktív RCB halvány minimumban, 13 ^m ,7-nál halványabb.
1831+38 LL Lyr	UG	JD 188-kor 13 ^m ,7-s kitörés.
1841+37 AY Lyr	UG	JD 210-kor 12 ^m ,7-s maximum.
1848+26 CY Lyr	UG	Négy kitörés: JD 142 13 ^m ,7, 168 13 ^m ,5, 178, 13 ^m ,6, 192 13 ^m ,2.
1855-37a R CrA	INSA	A déli ég „RR Tau-ja” látványosan változott 12 ^m ,1 és 13 ^m ,8 között.
1903+17 SV Sge	RCB	Egy halvány RCB csillag még halványabb minimumban: 15 ^m ,0 és 16 ^m ,0 között, igen halvány.
1904+43 MV Lyr	NL	Maximumban, 12 ^m ,5.
1910-33 RY Sgr	RCB	Enyhe hullámlás maximumban, 6 ^m ,2 és 6 ^m ,7 között.
1934+40 EM Cyg	UGSS	JD 149-kor 12 ^m ,5-s kitörés.
1953+77 AB Dra	UGZ	Kitörések: JD 149 12 ^m ,7, 178 12 ^m ,7, 199 13 ^m ,0.
1955+33 V482 Cyg	RCB	Egy halvány RCB csillag maximumban: 11 ^m ,0.
1958+16 RZ Sge	UG	JD 171-kor egy nem túlzottan agyonészlelt kitörés 12 ^m ,4-nál.
2007+20b FG Sge	RCB	Lassú fényesedés 12 ^m ,0-ról 11 ^m ,0-ig.
2138+43a SS Cyg	UGSS	Május közepén egy gyors és halvány kitörés, amit két hónappal később egy újabb követett.
2158+41 BL Lac	BLLAC	Aktív! 13 ^m ,5 és 14 ^m ,6 között halványodott.

Mirák

Szöveges leírások helyett ezúttal a 2004-es év nyolc legészleltebb mira-fénygörbéjét mutatjuk be, amit az abszolút naprakész adatbázisunk tett lehetővé.

Mirák, 2004. január - július

m_{viz}

Félszabályos, L és RV Tau típusú változók

0652+08 X Mon	SRB	Tavaszi $9^m,5$ -s minimuma után JD 171-kor $7^m,9$ -nál tűnt el az esti szürkületben.
0726-09 U Mon	RVB	JD 170-kor $7^m,0$ -s minimumban.
1336-33 T Cen	SRA	Június elején még $8^m,2$ -s minimumban, július végére pedig már eljut $5^m,7$ -s maximumába, ami után azonnal halványodni is kezd. Szédületes változások, pompás változócsillag!
1151+58 Z UMa	SRB	$8^m,6$ és $7^m,3$ közötti hullámváltozás.
1215+61 RY UMa	SRB	Fényes, időnként pár tizeddel $7^m,0$ fölé fényesedik.
1425+39 V Boo	SRA	Közel $10^m,0$ -ig halványodott, gyakorlatilag évtizedes minimumban!
1710+14 α Her	SRC	Amilyen fényes, annyira nem csinált semmit: $3^m,0$ - $3^m,3$ között szórnak az adatok.
1710+36 UW Her	SRC	Meglehetően fényes, július elején $7^m,5$.
1826+21 AC Her	RVA	JD 154-kor $8^m,6$ -s minimumban.
1842-05 R Sct	RVA	Május-júniusban tartja maximumfényességét ($5^m,5$), júliusban viszont megindul a lejtőn. Hó végén $7^m,0$.
2032+26 V Vul	RVA	Június végén $9^m,5$ -s minimumban.
2033+17b EU Del	SRB	$5^m,8$ - $6^m,4$ között, kicsit fényesebb.
2040+17 U Del	SRB	Több év óta a legfényesebb állapotban! Fényessége (ideiglenesen?) $6^m,3$ -nál tetőzött.

KISS LÁSZLÓ, KOVÁCS ISTVÁN, REICZIGEL ZSÓFIA, MIZSER ATTILA

Változós hírek

SN 2004dj az NGC 2403-ban

Az utóbbi évek legfényesebb szupernóvját fedezte fel K. Itagaki (Teppo-cho, Yamagata, Japán) július 31,76 UT-kor, szűrő nélküli CCD képeken, amiket egy 60 cm-es reflektorral készített. A felfedezéskor mért fényesség $11^m,2$ volt, amihez hasonló szupernóva utoljára 1998-ban volt megfigyelhető. A spektroszkópai mérések alapján II-P típusú szupernóva 2000-es koordinátái: RA= $7^h 37^m 17^s,02$, D= $+65^\circ 35' 57,8$, ami $160''$ -cel K-re, illetve $10''$ -cel É-ra van a galaxis magjától. F. Patat és munkatársai a Calar Alto-i 2,2 m-es teleszkóppal felvett spektrumok alapján az SN 1999em-hez hasonló platós II-es típusú SN-ként osztályozták az új csillagot, azaz fénygörbéjén várhatóan hosszán elhúzódó maximum fog jelentkezni. A spektrumvonalak 4000-6000 km/s-s ledobódási sebességekre utaltak.

A felfedezést követő napokban érdekes hírek jelentek meg a szupernóva előcsillagával, azaz progenitorával kapcsolatban. Először H. Bond és M.H. Siegel (STScI) jelentette be, hogy a Kitt Peak-i 4 m-es teleszkóppal 1999 januárjában fölvert képeken egy kb. 18 magnitúdós csillag látszik a szupernóva koordinátájától mindössze 0,3 ívmásodpercre, ami a színei alapján kék szuperóriáscsillag lehetett. Erről a jelöltről azonban gyorsan kiderült, hogy egy 1999-es publikációban fiatal csillaghal-